Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

19 aprilie 2018*

„Trimitere preliminară – Concurență – Abuz de poziție dominantă – Articolul 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE – Noțiunea «dezavantaj concurențial» – Prețuri discriminatorii pe piața în aval – Societate de gestiune a drepturilor conexe drepturilor de autor – Redevență datorată de furnizorii naționali ai serviciului cu plată de transmitere a semnalului de televiziune și a conținutului său”

În cauza C-525/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão (Tribunalul Concurenței, Reglementării și Supravegherii, Portugalia), prin decizia din 13 iulie 2016, primită de Curte la 13 octombrie 2016, în procedura

MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA

împotriva

Autoridade da Concorrência,

cu participarea:

GDA – Cooperativa de Gestão dos Direitos dos Artistas Intérpretes ou Executantes, CRL,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, domnul A. Rosas, doamnele C. Toader și A. Prechal (raportor) și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 5 octombrie 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA, de M. Couto, de S. de Vasconcelos Casimiro și de P. Castro e Sousa, advogadas, și de N. Mimoso Ruiz și de A. Norinho de Oliveira, advogados;

– pentru GDA – Cooperativa de Gestão dos Direitos dos Artistas Intérpretes ou Executantes, CRL, de O. Castelo Paulo, de G. Gentil Anastácio, de L. Seifert Guincho și de P. Guerra e Andrade, advogados, și de A. R. Gomes de Andrade, advogada;

* Limba de procedură: portugheza.

– pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de M. Figueiredo, de S. Carvalho Sousa și de M. Caldeira, în calitate de agenți;

– pentru guvernul spaniol, de M. A. Sampol Pucurull și de A. Gavela Llopis, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de P. Costa de Oliveira, de A. Dawes, de H. Leupold și de T. Christoforou, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 20 decembrie 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA (denumită în continuare „MEO”), pe de o parte, și Autoridade da Concorrência (Autoritatea de Concurență, Portugalia), pe de altă parte, în legătură cu o decizie de clasare de către aceasta din urmă a unei plângeri formulate de MEO împotriva GDA – Cooperativa de Gestão dos Direitos dos Artistos Intérpretes ou Executantes (Societatea de Gestiune a Drepturilor Artiștilor Interpreți sau Executanți, Portugalia, denumită în continuare „GDA”) ca urmare a unui pretins abuz de poziție dominantă care consta în special într-o discriminare referitoare la cuantumul redevenței aplicate de GDA în privința MEO în calitatea sa de furnizor al serviciului cu plată de transmitere a semnalului de televiziune și a conținutului său.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Potrivit articolului 3 alineatul (1) ultima teză din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167):

„Atunci când autoritățile de concurență ale statelor membre sau instanțele naționale aplică legislația națională de concurență oricărui abuz interzis de articolul [102 TFUE], acestea aplică de asemenea articolul [102 TFUE].”

Dreptul portughez

4 Articolul 11 alineatele 1 și 2 litera c) din Novo Regime Juridíco da Concorrência (Noul regim juridic al concurenței) are același conținut ca și articolul 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE.

Litigiul principal și întrebările preliminare

5 GDA este o societate cooperativă de gestiune colectivă a drepturilor artiștilor și ale interpreților, fără scop lucrativ, care gestionează drepturile conexe drepturilor de autor ale membrilor săi și ale unor organisme de gestiune străine, cu care GDA a încheiat un contract de reprezentare și/sau de reciprocitate. În cadrul acestei misiuni, GDA are ca activitate principală perceperea de redevențe provenite din exercitarea drepturilor conexe și din distribuirea acestor sume titularilor.

6 Această societate este în prezent singurul organism însărcinat cu gestionarea colectivă a drepturilor conexe în Portugalia.

7 Printre întreprinderile care utilizează repertoriul membrilor GDA, precum și al organismelor analoage străine cu care GDA a încheiat contracte de reprezentare sau de reciprocitate se numără furnizorii serviciului cu plată de transmitere a semnalului de televiziune și a conținutului său. Reclamanta din litigiul principal, MEO, este unul dintre acești furnizori și, ca atare, este clienta GDA.

8 Între anii 2010 și 2013, în cadrul ofertei de servicii cu ridicata, GDA a aplicat simultan trei tarife, impunând astfel tarife distincte diferitor furnizori ai serviciului cu plată de transmitere a semnalului de televiziune și a conținutului său.

9 Reiese din dosarul prezentat Curții că GDA a aplicat MEO un tarif așa cum a fost stabilit printr-o decizie arbitrală din 10 aprilie 2012. Astfel, dreptul național aplicabil prevede că, în lipsa unui acord cu ocazia negocierii drepturilor, părțile sunt ținute să recurgă la arbitraj.

10 La 24 iunie și la 22 octombrie 2014, PT Comunicações SA, predecesor în drept al MEO, a depus la Autoritatea de Concurență o plângere împotriva GDA ca urmare a unui eventual abuz de poziție dominantă. Acest abuz ar rezulta din faptul că GDA practica prețuri excesive în ceea ce privește aplicarea drepturilor conexe drepturilor de autor și că, de asemenea, GDA aplica condiții inegale între MEO și un alt furnizor al serviciului cu plată de transmitere a semnalului de televiziune și a conținutului său, NOS Comunicações SA (denumită în continuare „NOS”).

11 La 19 martie 2015, Autoritatea de Concurență a deschis o anchetă, care a condus, la 3 martie 2016, la o decizie de clasare pentru motivul că nu existau indicii suficient de probante cu privire la un abuz de poziție dominantă.

12 Autoritatea de Concurență a constatat că, între anii 2009 și 2013, GDA a aplicat tarife diferite anumitor clienți. Totuși, această autoritate a apreciat, în special pe baza structurii costurilor, a profiturilor și a rentabilității ofertei cu amănuntul privind serviciul de transmitere a semnalului de televiziune și a conținutului său, că această diferențiere a tarifelor nu avea efect restrictiv asupra poziției concurențiale a MEO.

13 Potrivit autorității menționate, pentru stabilirea unei încălcări a articolului 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE, eventuala discriminare privind prețurile trebuie să fie efectiv susceptibilă să denatureze concurența pe piață, creând în privința uneia sau mai multor întreprinderi un dezavantaj concurențial în raport cu celelalte. Interpretarea potrivit căreia orice comportament discriminatoriu din partea unei întreprinderi în poziție dominantă ar conduce, *ipso facto*, la o încălcare a articolului 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE ar fi contrară jurisprudenței Curții.

14 MEO a introdus o acțiune la Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão (Tribunalul Concurenței, Reglementării și Supravegherii, Portugalia), instanța de trimitere, împotriva deciziei de clasare din 3 martie 2016 a Autorității de Concurență, susținând că această decizie este afectată de o eroare de drept, întrucât, în loc să aprecieze criteriul dezavantajului concurențial, astfel cum a fost interpretat în jurisprudența Curții, această autoritate a examinat dacă era vorba despre o denaturare semnificativă și cuantificabilă a concurenței. Or, potrivit MEO, în temeiul jurisprudenței menționate, Autoritatea de Concurență ar fi trebuit să examineze dacă respectivul comportament era de natură să denatureze concurența.

15 Instanța de trimitere arată că monopolul de fapt asupra pieței relevante pe care îl deține GDA permite, în principiu, să se considere că aceasta are o poziție dominantă. Cu toate acestea, respectiva instanță relevă de asemenea că există indicii potrivit cărora furnizorii unui serviciu cu plată de transmitere a semnalului de televiziune și a conținutului său beneficiază totuși de o marjă de negociere considerabilă în raport cu GDA.

16 Potrivit acestei instanțe, decizia de clasare din 3 martie 2016 este întemeiată pe faptul că diferența dintre tarifele practicate de GDA în privința MEO și, respectiv, a NOS era mică în raport cu costul mediu, astfel încât această diferență nu era de natură să compromită poziția concurențială a MEO, aceasta fiind în măsură să absoarbă diferența menționată. Instanța amintită arată în această privință că partea MEO pe piața ofertei serviciului cu plată de transmitere a semnalului de televiziune și a conținutului său a crescut în perioada în care GDA aplica MEO și NOS tarife diferite.

17 În cadrul procedurii principale, MEO a furnizat cifre referitoare la costurile total și mediu pe consumator suportate de MEO și, respectiv, de NOS. De asemenea, MEO a depus cifre privind profiturile și rentabilitatea întreprinderii sale în perioada în cauză, și anume din anul 2010 până în anul 2013.

18 Instanța de trimitere este de părere că nu este exclus să fi fost afectată capacitatea concurențială a MEO ca urmare a acestei diferențieri tarifare.

19 Potrivit acestei instanțe, reiese din jurisprudența Curții că anumite comportamente discriminatorii față de partenerii comerciali pot determina prin însăși natura lor un dezavantaj concurențial. În plus, din această jurisprudență ar rezulta că, în prezența unor comportamente discriminatorii primare care produc efecte asupra concurenților direcți și prezenți pe aceeași piață relevantă, ar fi suficient să se demonstreze că aceste comportamente sunt susceptibile să restrângă concurența. Nici în ceea ce privește o discriminare pe piața în aval, precum cea în discuție în cauza principală, nu ar fi necesar *a priori* să se aprecieze în concret efectele asupra poziției concurențiale a întreprinderilor afectate.

20 Totuși, Curtea nu s-ar fi pronunțat încă în mod clar cu privire la relevanța efectelor concrete asupra concurenței ale unui eventual abuz de poziție dominantă pentru stabilirea prezenței unui „dezavantaj concurențial”, în sensul articolului 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE.

21 În acest context, Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão (Tribunalul Concurenței, Reglementării și Supravegherii) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) În cazul în care, în cadrul unei proceduri de sancționare, există indicii sau probe referitoare la efectele unei eventuale practici tarifare discriminatorii urmate de o întreprindere care deține o poziție dominantă față de una dintre întreprinderile de comerț cu amănuntul, care este prejudiciată în raport cu concurenții săi, pentru a se considera că acest comportament creează un «dezavantaj concurențial», în sensul articolului 102 [al doilea paragraf] litera (c) TFUE, este necesară și efectuarea unei analize a gravității, a relevanței sau a importanței acestor efecte asupra poziției concurențiale sau asupra capacității concurențiale a întreprinderii afectate, în special în ceea ce privește capacitatea sa de a asimila diferența dintre costurile suportate în legătură cu serviciul cu ridicata?

2) În cazul în care, în cadrul unei proceduri de sancționare, există indicii sau probe privind importanța semnificativ redusă a practicii tarifare discriminatorii urmate de o întreprindere aflată în poziție dominantă asupra costurilor suportate, a veniturilor obținute și a profitabilității întreprinderii de comerț cu amănuntul afectate, potrivit interpretării corecte a articolului 102 [al doilea paragraf] litera (c) TFUE și a jurisprudenței stabilite prin [Hotărârea din 15 martie 2007, British Airways/Comisia (C-95/04 P, EU:C:2007:166), și prin Hotărârea din 9 septembrie 2009, Clearstream/Comisia (T-301/04, EU:T:2009:317)], trebuie să se considere că nu există indicii referitoare la un abuz de poziție dominantă și la practici interzise?

3) Sau, dimpotrivă, această împrejurare nu este suficientă pentru a exclude faptul că comportamentul în cauză poate fi considerat drept abuz de poziție dominantă și practică interzisă, în sensul articolului 102 [al doilea paragraf] litera (c) TFUE, fiind relevantă doar în contextul stabilirii răspunderii întreprinderii care a săvârșit abuzul sau a sancțiunii aplicabile acesteia?

4) Faptul că, având în vedere articolul 102 [al doilea paragraf] litera (c) TFUE, [împrejurarea pe care o vizează această dispoziție] trebuie să fie de natură să cauzeze un «dezavantaj concurențial» [partenerilor comerciali] trebuie interpretat în sensul că avantajul care rezultă din discriminare trebuie să corespundă, la rândul său, unui procent minim din structura costurilor întreprinderii afectate?

5) Faptul că, având în vedere articolul 102 [al doilea paragraf] litera (c) TFUE, [împrejurarea pe care o vizează această dispoziție] trebuie să fie de natură să cauzeze un «dezavantaj concurențial» [partenerilor comerciali] trebuie interpretat în sensul că avantajul care rezultă din discriminare trebuie să corespundă, la rândul său, unei diferențe minime între costurile medii suportate de întreprinderile concurente în ceea ce privește serviciul cu ridicata în cauză?

6) Faptul că, având în vedere articolul 102 [al doilea paragraf] litera (c) TFUE, [împrejurarea pe care o vizează această dispoziție] trebuie să fie de natură să cauzeze un «dezavantaj concurențial» [partenerilor comerciali] poate fi interpretat, în vederea calificării comportamentului în litigiu ca practică interzisă, în sensul că avantajul care rezultă din discriminare trebuie să corespundă, în contextul pieței și al serviciului în cauză, unor valori mai mari decât diferențele indicate în tabelele 5-7 [menționate în prezenta cerere de decizie preliminară]?

7) În cazul unui răspuns afirmativ la una dintre întrebările a patra-a șasea, cum trebuie stabilit respectivul prag minim al relevanței dezavantajului în raport cu structura costurilor sau cu costurile medii suportate de întreprinderile concurente în ceea ce privește serviciul cu amănuntul în cauză?

8) În cazul în care se stabilește acest prag minim, faptul că el nu este atins în fiecare an permite răsturnarea prezumției care rezultă din Hotărârea [din 9 septembrie 2009, Clearstream/Comisia (T-301/04, EU:T:2009:317)], conform căreia trebuie să se considere că aplicarea de către o întreprindere care deține un monopol de fapt pe piața situată în amonte, față de un partener comercial, a unor prețuri diferite pentru servicii echivalente, fără întrerupere timp de cinci ani, poate determina un dezavantaj concurențial pentru acest partener?”

Cu privire la întrebările preliminare

22 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă noțiunea „dezavantaj concurențial”, în sensul articolului 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE, trebuie interpretată în sensul că impune o analiză a efectelor concrete ale aplicării unor prețuri diferențiate de către o întreprindere în poziție dominantă asupra situației concurențiale a întreprinderii afectate și, eventual, dacă este necesar să se țină seama de gravitatea efectelor menționate.

23 În temeiul articolului 102 primul paragraf și al doilea paragraf litera (c) TFUE, este interzis ca întreprinderile care au o poziție dominantă pe piața internă sau pe o parte semnificativă a acesteia să aplice în raporturile cu partenerii comerciali condiții inegale la prestații echivalente, creându-le astfel acestora un dezavantaj concurențial, în măsura în care acest lucru poate afecta comerțul dintre statele membre.

24 Potrivit jurisprudenței Curții, interdicția specifică a discriminării prevăzută la articolul 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE are drept obiectiv să asigure că nu este denaturată concurența pe piața internă. Comportamentul comercial al întreprinderii în poziție dominantă nu trebuie să denatureze concurența pe o piață situată în amonte sau în aval, cu alte cuvinte concurența între furnizori sau între clienți ai acestei întreprinderi. Cocontractanții întreprinderii menționate nu trebuie să fie favorizați sau defavorizați în raporturile de concurență dintre ei (Hotărârea din 15 martie 2007, British

Airways/Comisia, C-95/04 P, EU:C:2007:166, punctul 143). Astfel, nu este necesar ca comportamentul abuziv să producă efecte asupra poziției concurențiale a întreprinderii dominante înseși, asupra pieței înseși pe care operează aceasta sau în raport cu propriii săi concurenți eventuali.

25 Pentru ca toate condițiile de aplicare a articolului 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE să fie întrunite, este necesar să se constate nu numai că întreprinderea aflată în poziție dominantă pe o piață are un comportament discriminatoriu, ci și că respectivul comportament urmărește să denatureze acest raport de concurență, cu alte cuvinte să aducă atingere poziției concurențiale a unei părți dintre partenerii comerciali ai acestei întreprinderi în raport cu alții (Hotărârea din 15 martie 2007, British Airways/Comisia, C-95/04 P, EU:C:2007:166, punctul 144 și jurisprudența citată).

26 În scopul de a stabili dacă o discriminare privind prețurile practicată de o întreprindere în poziție dominantă față de partenerii săi comerciali urmărește să denatureze concurența pe piața în aval, după cum a arătat avocatul general în esență la punctul 63 din concluzii, simpla prezență a unui dezavantaj imediat care afectează operatori cărora li s-au aplicat prețuri superioare în raport cu tarifele aplicabile concurenților lor pentru o prestație echivalentă nu înseamnă totuși că concurența este denaturată sau este susceptibilă să fie denaturată.

27 Astfel, discriminarea partenerilor comerciali care se află într-un raport de concurență poate fi considerată abuzivă numai în cazul în care comportamentul întreprinderii în poziție dominantă urmărește, având în vedere ansamblul împrejurărilor speței, să determine o denaturare a concurenței între acești parteneri comerciali. Într-o astfel de situație, nu s-ar putea impune însă să se facă, în plus, proba unei deteriorări efective și cuantificabile a poziției concurențiale a partenerilor comerciali considerați în mod individual (Hotărârea din 15 martie 2007, British Airways/Comisia, C-95/04 P, EU:C:2007:166, punctul 145).

28 În consecință, după cum a arătat avocatul general la punctul 86 din concluzii, trebuie să se efectueze o examinare a ansamblului circumstanțelor relevante pentru a determina dacă o discriminare privind prețurile produce sau este susceptibilă să producă un dezavantaj concurențial, în sensul articolului 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE.

29 În ceea ce privește problema dacă, pentru aplicarea articolului 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE, trebuie să se țină seama de gravitatea unui eventual dezavantaj concurențial, trebuie arătat că stabilirea unui prag de sensibilitate (*de minimis*) în vederea determinării unei exploatări abuzive a unei poziții dominante nu se justifică (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2015, Post Danmark, C-23/14, EU:C:2015:651, punctul 73).

30 Totuși, pentru a fi susceptibilă să creeze un dezavantaj concurențial, trebuie ca discriminarea privind prețurile vizată la articolul 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE să afecteze interesele operatorului căruia i s-au aplicat tarife superioare în raport cu concurenții săi.

31 Atunci când efectuează examinarea concretă vizată la punctul 28 din prezenta hotărâre, Autoritatea de Concurență sau instanța națională competentă este obligată să țină seama de toate circumstanțele speței cu care este sesizată. O asemenea autoritate sau instanță poate aprecia, în acest context, poziția dominantă a întreprinderii, puterea de negociere în ceea ce privește tarifele, condițiile și modalitățile de impunere a acestora, durata și cuantumul lor, precum și existența eventuală a unei strategii privind excluderea de pe piața în aval a unuia dintre partenerii săi comerciali cel puțin la fel de eficient precum concurenții săi (a se vedea prin analogie Hotărârea din 6 septembrie 2017, Intel/Comisia, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punctul 139 și jurisprudența citată).

32 În speță, referitor, în primul rând, la poziția dominantă și la puterea de negociere în ceea ce privește impunerea tarifelor pe piața în aval, reiese din dosarul prezentat Curții că MEO și NOS sunt principalii clienți ai GDA. În această privință, instanța de trimitere subliniază că există indicii potrivit cărora ele au o anumită putere de negociere în raport cu GDA.

33 În plus, reiese din elementele prezentate Curții, chiar dacă revine instanței de trimitere sarcina să verifice dacă este într-adevăr așa, că formarea prețurilor de către GDA este condiționată de legea care obligă părțile, în lipsa unui acord, să recurgă la arbitraj. Într-o asemenea situație și astfel cum s-a întâmplat în speță, în orice caz de la un moment dat în perioada în discuție în cauza principală, în ceea ce privește prețurile facturate MEO, GDA s-a limitat să aplice prețurile stabilite prin decizia arbitrală.

34 În al doilea rând, referitor la durata de aplicare și la cuantumul tarifelor în discuție în litigiul principal, instanța de trimitere arată, pe de o parte, că tarifele diferențiate au fost aplicate între anii 2010 și 2013. Pe de altă parte, în ceea ce privește cuantumurile pe care MEO le-a plătit anual către GDA, reiese din datele cuprinse în decizia de clasare din 3 martie 2016 a Autorității de Concurență, a căror exactitate va putea fi verificată de instanța de trimitere, că respectivele cuantumuri au reprezentat un procent relativ scăzut din costurile totale suportate de MEO în cadrul ofertei sale de servicii cu amănuntul de acces la semnalul de televiziune prin abonament și că diferențierea tarifelor a avut o influență limitată asupra profiturilor MEO în acest context. Or, după cum a arătat avocatul general la punctul 104 din concluzii, atunci când incidența unei diferențieri tarifare asupra costurilor suportate de operatorul care apreciază că este lezat sau chiar asupra profitabilității și beneficiilor acestui operator nu este semnificativă, se poate deduce de aici, eventual, că această diferențiere tarifară nu este susceptibilă să aibă vreun efect asupra poziției concurențiale a operatorului menționat.

35 Trebuie relevat în al treilea rând că, într-o situație precum cea în discuție în cauza principală, în care aplicarea unor tarife diferențiate privește doar piața în aval, întreprinderea în poziție dominantă nu are în principiu niciun interes să excludă de pe piața în aval pe unul dintre partenerii săi comerciali. În orice caz, dosarul prezentat Curții nu cuprinde niciun indiciu că GDA a urmărit un astfel de obiectiv.

36 Revine instanței de trimitere sarcina să determine, în lumina ansamblului considerațiilor care precedă, dacă diferențierea tarifară din cauza principală era susceptibilă să cauzeze un dezavantaj concurențial în privința MEO.

37 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că noțiunea „dezavantaj concurențial”, în sensul articolului 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE, trebuie interpretată în sensul că vizează, în ipoteza în care o întreprindere dominantă aplică prețuri discriminatorii unor parteneri comerciali pe piața în aval, situația în care acest comportament este susceptibil să aibă ca efect o denaturare a concurenței între acești parteneri comerciali. Constatarea unui asemenea „dezavantaj concurențial” nu necesită dovada unei deteriorări efective și cuantificabile a poziției concurențiale, însă trebuie să se întemeieze pe o analiză a ansamblului circumstanțelor relevante ale speței care permit să se concluzioneze că respectivul comportament are o influență asupra costurilor, asupra beneficiilor sau asupra unui alt interes relevant al unuia sau mai multor parteneri menționați, astfel încât acest comportament este de natură să afecteze poziția amintită.

Cu privire la cheltuielile de judecată

38 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Noțiunea „dezavantaj concurențial”, în sensul articolului 102 al doilea paragraf litera (c) TFUE, trebuie interpretată în sensul că vizează, în ipoteza în care o întreprindere dominantă aplică prețuri discriminatorii unor parteneri comerciali pe piața în aval, situația în care acest comportament este susceptibil să aibă ca efect o denaturare a concurenței între acești parteneri

comerciali. Constatarea unui asemenea „dezavantaj concurențial” nu necesită dovada unei deteriorări efective și cuantificabile a poziției concurențiale, însă trebuie să se întemeieze pe o analiză a ansamblului circumstanțelor relevante ale speței care permit să se concluzioneze că respectivul comportament are o influență asupra costurilor, asupra beneficiilor sau asupra unui alt interes relevant al unuia sau mai multor parteneri menționați, astfel încât acest comportament este de natură să afecteze poziția amintită.

Semnături